

14de SAMENWERKINGSPROGRAMMA

VOOR DE JAREN 2016-2018

TER UITVOERING VAN HET SAMENWERKINGSAKKOORD

TUSSEN DE VLAAMSE REGERING EN DE GOUVERNEMENT DU QUÉBEC

Inhoudsopgave

ACTUALITEIT	6
1 INTERNATIONALISERING	10
2 MARITIEME LOGISTIEK: APEC en C-MAT beurzen	10
2.1 Antwerp/Flanders Port Training Center (APEC)	10
2.2 Center for Maritime and Air Transport Management (C-MAT)	11
3 HAVEN EN WATERBELEID	11
3.1 Projecten 2016-2018	12
4 WETENSCHAP, ONDERZOEK EN INNOVATIE	12
4.1 Algemeen	12
4.2 VLIZ – ISMER	13
4.3 Onderzoek	14
4.4 FWO-FRQ	15
4.5 Projecten 2016 – 2018	15
5 MILIEU, NATUUR, KLIMAAT EN ENERGIE	16
5.1 Leefmilieu, natuur en energie	16
5.2 Projecten 2016 - 2018	16
6 ECONOMIE	17
7 BINNENLANDS BESTUUR	18
7.1 Project 2016-2018	18
8 ONDERWIJS	18
8.1 Beurzen	18
8.2 Samenwerking en kennisuitwisseling	19
9 CULTUUR	19
9.1 Cultuurbeleid	19
9.2 Culturele initiatieven	19
9.3 Project 2016-2018	19
10 WELZIJN EN PUBLIEKE GEZONDHEID	20
10.1 Vlaams Agentschap Kind en Gezin	20
10.2 Project 2016-2018	20
11 FINANCIËLE BEPALINGEN	20
12 CONCLUSIE	21
BIJLAGE	22

De 14de bijeenkomst van de Vaste Gemengde Commissie met als doel de bespreking van het samenwerkingsprogramma voor de jaren 2016-2018 ter uitvoering van het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Regering en de Gouvernement du Québec vindt plaats te Brussel en te Québec op 22 december 2015. Een tussentijdse evaluatie van het samenwerkingsprogramma 2013-2015 vond plaats op 4 maart 2015. De resultaten hiervan werden opgenomen in een schematisch overzicht dat terug te vinden is in de bijlage van dit samenwerkingsprogramma.

De voorzitter van de Vlaamse delegatie verwelkomt de Québecse delegatie en stelt de leden van zijn delegatie voor:

Vlaamse delegatie

Koen VERLAECKT	Secretaris-generaal Departement internationaal Vlaanderen
Aurélië DUCHATEAU	Beleidsmedewerker Departement internationaal Vlaanderen
Gaëtan POELMAN	Directeur, Internationaal Cultuurbeleid Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media
Remy MERCKX	Directeur, Internationaal Milieubeleid Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Katrien CRIEL	Beleidsmedewerker internationale samenwerking Departement Mobiliteit en Openbare Werken
Inge HELLEMANS	Beleidsmedewerker Agentschap Binnenlands Bestuur
Mieke PYNNAERT	Vlaamse Economische Vertegenwoordiger te Québec Flanders Investment and Trade
Yves BEAURAIN	Areamanager Noord-Amerika Flanders Investment and Trade

De voorzitter van de Québecse delegatie bedankt de Vlaamse voorzitter voor de gastvrijheid en stelt de leden van zijn delegatie voor:

Québecse delegatie

Michel LAFLEUR	Adjunct Onderminister bilaterale relaties Ministerie van Internationale Relaties en Francofonie
Jean SAINTONGE	Directeur-generaal voor Europa, Afrika, het Midden-Oosten Ministerie van Internationale relaties en Francofonie
Bernard DENAULT	Directeur, Europa en Europese Instellingen Ministerie van Internationale Relaties en Francofonie
Cynthia LETARTE	Verantwoordelijk voor de Benelux samenwerking Directie EU en EU instellingen, Ministerie van Internationale Relaties en Francofonie
Michel-Denis AUCLAIR	Directeur, Benelux samenwerking Directie EU en EU instellingen, Ministerie van Internationale Relaties en Francofonie
Michel AUDET	Algemeen Afgevaardigde van Québec te Brussel
Frédéric TREMBLAY	Directeur bilaterale zaken Algemene Afvaardiging van Québec te Brussel
Stéphanie FRANSEN	Attaché bilaterale zaken Algemene Afvaardiging van Québec te Brussel
Jean FREDERIC	Attaché culturele zaken Algemene Afvaardiging van Québec te Brussel

Rachel-Isabelle AQUINO

Raadgever internationale zaken
Directie buitenlandse zaken, Ministerie van
Onderwijs, Hoger Onderwijs en Onderzoek

Rosalie READMAN

Raadgever internationale zaken, Directie
internationale partnerschappen, sector
innovatie, Ministerie van Economie, Innovatie en
Export

Alexandra GAUTHIER

Raadgever internationale zaken, directie
internationale zaken en intergouvernementele
zaken, Ministerie van Cultuur en Communicatie

Julien CORMIER

Directeur voor de markt in Europa, Afrika en
Midden-Oosten
Ministerie van Economie, Innovatie en Export

Marc FILLION

Adjunct
Directie Europese markten
Ministerie van Economie, Innovatie en Export

Beide delegatieleiders nemen beurtelings het woord waarbij ze hun huidige internationale politiek toelichten:

ACTUALITEIT

VLAANDEREN

Ik wens onze Québecse vrienden van harte welkom voor de 14de Gemengde Commissie. Voordat we overgaan tot het overlopen van het nieuwe samenwerkingsprogramma 2016-2018 wens ik graag een overzicht te geven van de Vlaamse internationale beleidsstrategie.

De huidige regeringsploeg is nu ruim een jaar in dienst en heeft onze wereld sinds haar aantreden danig weten veranderen. De huidige internationale politieke context zet ons ertoe aan om voortdurend de prioriteiten te herevalueren en daar waar nodig de gevoerde koers bij te sturen.

De oorlog in Syrië en de recente aanslagen bijvoorbeeld stellen de internationale gemeenschap danig op de proef. De Vlaamse regering is daarom van mening dat daadkrachtige beslissingen en actie nodig zijn. Europa beleeft de grootste vluchtelingen crisis sinds de Tweede Wereldoorlog. Met de instroom van 4000 asielzoekers per maand in ons land, heeft de Vlaamse Regering zich georganiseerd opdat na hun erkenning als vluchteling een integratietraject van start kan gaan. De kennis van het Nederlands is hierbij cruciaal alsook het respecteren van onze waarden en normen.

Maar ook de afkoeling van de Chinese economie en de mogelijke confrontatie met een langere economische malaise stelt Vlaanderen op de proef. De Vlaamse economie is nog steeds de Europese landbouwcrisis aan het verteren die werd veroorzaakt door het Russische embargo. Het is daarom onze taak om de concurrentiepositie van Vlaanderen nog meer te versterken. We trachten ons wereldwijd nog prominenter te positioneren als een sterke en innovatieve economie. We doen dit door één internationale strategie te hanteren, ons diplomatieke netwerk te versterken en het Departement internationaal Vlaanderen te hervormen tot een volwaardig Vlaams Ministerie Buitenlandse Zaken. Het departement zal dan ook niet meer Departement internationaal Vlaanderen heten, maar Departement Buitenlandse Zaken. We worden verantwoordelijk voor een uitgebreid takenpakket. Naast onder andere diplomatieke vertegenwoordiging en ontwikkelingssamenwerking is het departement ook verantwoordelijk voor EU aangelegenheden.

De Europese Unie wordt door de Vlaamse regering als de eerste en belangrijkste hefboom van het Vlaams buitenlands beleid beschouwd. Daarbij zal de Vlaamse regering de EU – reflex binnen de Vlaamse Overheid versterken. Vlaanderen is op proactieve wijze betrokken bij de opvolging van de Europese agenda en bepaalt actief mee de discussiepunten.

CETA (Comprehensive Economic and Trade Agreement) is één van deze dossiers op de EU-agenda. CETA, het vrijhandelsakkoord, onderhandeld door de Europese Unie en opgevolgd door het departement is een ambitieus akkoord en is van groot belang voor Vlaanderen. Ik wens dan ook de voortrekkersrol van Québec hierin te ondersteunen. De juridische analyse van CETA is nog volop aan de gang zijn, en hopelijk kan het zo snel mogelijk worden ondertekend.

De Vlaamse regering kijkt naar de toekomst en neemt alle uitdagingen van de 21ste eeuw in rekening: de vergrijzing, verstedelijking, klimaatsveranderingen, etc. Deze uitdagingen worden vertaald in de langetermijnstrategie van de Vlaamse regering, de toekomstvisie 2050. Vlaanderen zal inzetten op een gedigitaliseerde industrie 4.0, zal op een actieve manier bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen

van de Verenigde Naties en zal een efficiënt financieel beleid voeren. Besparingen en investeringen worden afgewogen waarbij de regering consequent blijft investeren in het sociaal en economisch weefsel.

Vlaanderen wordt internationaal geprezen voor haar kwaliteitsvol onderwijs en ondernemers zijn befaamd voor hun kennis, kwaliteit en vakmanschap. Vlaanderen blijft uitmuntend scoren als kennisintensieve regio. Daardoor blijft de Vlaamse Regering investeren in onderwijs en vorming voor iedereen, ook voor zij die dreigen uit de boot te vallen.

Op de Klimaatop in Parijs heeft minister Joke Schauvliege gepleit voor een ambitieus klimaatakkoord. Vlaanderen ondersteunt de ambities om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen met 40% tegen 2030, en houdt vast aan de twee-gradendoelstelling. Onze minister heeft erover gewaakt dat de Europese Unie voor een solidair en rechtvaardig akkoord gaat en zich opstelt als bruggenbouwer tussen de ontwikkelde en ontwikkelingslanden.

De wereld is een dorp geworden waarbij Vlaanderen actief de hand reikt naar gelijkgezinde landen en regio's om samen de toekomstige uitdagingen aan te gaan. Verschillende problematieken overstijgen de landsgrenzen en een collectieve aanpak is daarom steeds vaker vereist. Overheden gaan te raden bij elkaar voor kennisuitwisseling, er wordt actief gezocht naar synergiën binnen verschillende sectoren of *best practices* worden gedeeld. De samenwerking tussen Vlaanderen en Québec is daar een ideaal voorbeeld van.

Het laatste jaar zijn onze regio's nog meer naar elkaar toegegroeid. Op het vlak van cultuur, binnenlands bestuur, internationale relaties en klimaatadaptatie hebben er constructieve contacten plaatsgevonden waaruit is gebleken dat we veel complementaire belangen hebben. We hebben welgeteld vijf Québecse ministers in Vlaanderen verwelkomd; Eerste minister Couillard, minister D'Amour, minister Theriault, minister David, en minister Saint-Pierre. Zij hadden zowel een onderhoud met Vlaams Minister-president Geert Bourgeois, als Vlaamse vakministers. Tijdens de laatste missie aan Vlaanderen, in het kader van de maritieme strategie, is er bovendien een memorandum of understanding tussen het VLIZ en ISMER ondertekend en zijn er nieuwe banden gesmeed tussen Vlaamse en Québecse onderzoekscentra. Een toonvoorbeeld van de successen van bilaterale diplomatie.

We leren elkaars regio ook beter kennen. Het Departement internationaal Vlaanderen heeft daarom de intentie een vertegenwoordiger voor enige tijd naar Québec te zenden om mee te draaien in het Québecse ministerie voor Internationale Relaties. Flanders Investment & Trade landt eind volgend jaar ook in Québec voor een economische missie. We investeren evenzeer in de opleiding van jonge Québecse studenten om een master maritieme wetenschappen te volgen en we bieden beurzen aan Québecse professionals om een havenseminarie van twee weken in Antwerpen te volgen.

Kortom, ik kijk er van harte naar uit om binnen de reeds vernoemde domeinen verder in onze samenwerking te investeren.

Ik geef graag het woord aan Meneer Michel Lafleur.

QUÉBEC

De adjunct-onderminister van Bilaterale Zaken schetst de prioriteiten van de Gouvernement du Québec sinds de laatste verkiezingen die de liberale partij aan de macht hebben gebracht op 7 april 2014.

Als een van die prioriteiten, naast de terugkeer naar een begroting in evenwicht, noemt dhr. Lafleur het Plan Nord. Hij verduidelijkt dat de Société du Plan Nord is opgericht en steunpunten heeft op het

grondgebied van Québec, in Roberval, Baie-Comeau en Chibougamau. Deze satelietkantoren geven steun aan de KMO's die zaken willen doen op het grondgebied van Plan Nord en meedingen in openbare aanbestedingen.

Dhr. Lafleur wijst erop dat de implementatie van de Maritieme Strategie eveneens hoog op de agenda staat van de Québecse regering. De gedelegeerd minister voor Transport en Implementatie van de Maritieme Strategie, dhr. Jean D'Amour, heeft trouwens eind september 2015 een eerste internationale missie ondernomen naar Vlaanderen, in het gezelschap van ondernemingen, onderzoekscentra en havenbesturen. Bij die gelegenheid zijn talrijke contacten gelegd. Hij voegt eraan toe dat dit thema ook een prioriteit is in het kader van de aanbestedingen Québec-Vlaanderen 2016-2018.

In het domein van de internationale handel blijft de Gouvernement du Québec haar hoop stellen op de komende ondertekening van het globale economische en handelsakkoord tussen Canada en de Europese Unie om de uitwisselingen met haar Europese partners te versterken. De eerste minister en de minister van Internationale Relaties en Francophonie hebben in dat verband het voorbije jaar diverse ontmoetingen gehad met vertegenwoordigers van de Europese Commissie en van de nationale en Europese parlementen.

De adjunct-onderminister verwijst eveneens naar de toonaangevende rol van de Gouvernement du Québec in de strijd tegen de klimaatverandering, waarvoor ze in Canada als koploper erkend wordt in deze materie. Hij wijst op het Actieplan 2013-2020 tegen de klimaatverandering (PACC 2013-2020) en de oprichting door Québec in 2013 van een koolstofmarkt gekoppeld aan die van Californië sinds 1 januari 2014 en het nieuwe streefdoel van Québec om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 te verminderen naar 37,5% onder het niveau van 1990. Bovendien is er ook het Actieplan 2015-2020 voor de elektrificatie van het vervoer dat in oktober door de Eerste minister Couillard is bekendgemaakt.

De adjunct-onderminister herinnert er ten slotte aan dat Québec, samen met 40 andere regeringen, is toegetreden tot het *Compact of States and regions*, dat de bijdrage van de deelstaten en de regio's in de strijd tegen de klimaatverandering onderschrijft. Hij deelt mee dat er een tijdens de 21ste COP van de VN over klimaatverandering een activiteit dat de rol van de deelstaten naar waarde schat heeft plaatsgevonden en is tevreden dat het akkoord dat is bereikt tijdens deze Conferentie de rol van de verschillende overheidsniveaus in de strijd voor het klimaat wordt benadrukt.

Op het vlak van de bilaterale betrekkingen waren de jaren 2014 en 2015 bijzonder vruchtbaar. De adjunct-onderminister heeft meerdere markante activiteiten van de twee laatste jaren onderstreept:

- De missie naar Brussel van dhr. Rémi Quirion, hoofd wetenschappen van de Gouvernement du Québec, in januari 2014 om de toepassing te bespreken van het akkoord FWO (Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen) – FRQ (Fonds de recherche du Québec).
- De missie van de zakendelegatie van FIT (Flanders Investment and Trade) in april 2014 naar Québec.
- In januari 2015 bracht de heer Philippe Couillard, eerste minister van Québec, een bezoek aan Europa om er de Maritieme Strategie van Québec te promoten. Bij die gelegenheid had hij een ontmoeting met de heer Geert Bourgeois, minister-president van Vlaanderen, en met de ministers Ben Weyts en Philippe Muyters, respectievelijk bevoegd voor Werkgelegenheid, Economie, Innovatie en Sport en voor Mobiliteit, Openbare Werken, Dierenwelzijn en Toerisme.
- In februari 2015 had mevrouw Hélène David, minister van Cultuur en Communicatie, op haar doorreis in Brussel een ontmoeting met de heer Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur.
- De missie van mevrouw Lise Thériault, vice-premier en minister van Openbare Veiligheid, in maart 2015 naar Brussel waarbij ze gesprekken heeft gevoerd met Vlaams minister-president Geert

Bourgeois, de burgemeester van de stad Antwerpen, Bart De Wever, en de burgemeester van de stad Vilvoorde, Hans Bonte.

- Het bezoek van dhr. Philippe Muyters, Vlaams minister van Werkgelegenheid, Economie, Innovatie en Sport, in mei 2015 aan Québec, en zijn ontmoetingen met dhr. Jean D'Amour, gedelegeerd minister voor Transport en Implementatie van de Strategie en de adjunct-onderminister voor Innovatie van de Gouvernement du Québec, dhr. Jean Belzile.
- De missie van mevrouw Christine St-Pierre, minister van Internationale Relaties en Francophonie, aan Brussel in september 2015, waarbij zij de Vlaamse minister-president, dhr. Geert Bourgeois, heeft ontmoet.
- De missie in september 2015 van dhr. Jean D'Amour, gedelegeerd minister van Transport en bevoegd voor de implementatie van de Maritieme Strategie, naar Antwerpen, Zeebrugge en Gent. Minister D'Amour heeft bij die gelegenheid gesprekken gevoerd met de heer Philippe Muyters, minister van Werkgelegenheid, Economie, Innovatie en Sport, en met de heer Ben Weyts, minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Dierenwelzijn en Toerisme. Tijdens die bezoeken was minister D'Amour vergezeld door een uitgebreide delegatie ondernemingen en onderzoekers die actief zijn in de maritieme sector.

Beide delegaties, hierna de Partijen genoemd, komen het volgende overeen:

1 INTERNATIONALISERING

Het Departement internationaal Vlaanderen (DiV) staat aan de vooravond van de uitwerking van een (kader)decreet buitenlands beleid, een eigen “groeitraject”, en de professionalisering van zijn Protocoldienst (dixit Regeerakkoord). Québec heeft reeds een wetgeving inzake het Ministerie van Internationale Relaties dat de internationale relaties en het afsluiten van internationale verbintenissen van Québec, een sterk ministerie van internationale relaties en de francophonie, en een uiterst professionele protocoldienst, uittekent. Bovendien bereidt Québec een nieuwe internationale politiek voor, die in 2017 zal worden bekendgemaakt. De Vlaamse Partij (Departement internationaal Vlaanderen) toont daarom een bijzondere interesse in een kennisuitwisseling over de organisatie van het Ministerie Internationale Relaties van Québec. Het Departement internationaal Vlaanderen zou graag een iV-collega een tijdje laten meedraaien in het MRIF-Headquarters – met een specifieke (studie)opdracht, namelijk, leren uit bovengenoemde praktijken waar Québec in uitblinkt. Aanwezig zijn in de gebouwen van het MRIF, de mogelijkheid krijgen om mee te draaien, en te interageren met de ambtenaren ter plaatse zou een uitzonderlijk interessant perspectief bieden op de werking en ideaal voor het Departement om uit te leren. Beide Partijen zullen de modaliteiten van deze kennisuitwisseling bespreken.

De Vlaamse Partij wenst een kennisuitwisseling over het beleid en de praktijk van Québec met betrekking tot publieke en culturele diplomatie. Beide Partijen zullen de modaliteiten van deze kennisuitwisseling bespreken.

Beide partijen zijn bereid om een gezamenlijke activiteit te organiseren dat de mogelijkheid biedt aan Partijen om de visibiliteit te verhogen van de bilaterale samenwerking alsook van de Partner in de andere regio.

De Vlaamse Partij is verantwoordelijk voor het coördineren van het Vlaamse standpunt in de Europese vrijhandel – en investeringsakkoorden. De Vlaamse Partij wenst de ervaringen van Québec met betrekking tot handelspolitiek, Québecse relaties ten aanzien van de Canadese overheid en de Europese Unie, uit te wisselen. Beide Partijen nemen zich voor om hierover minstens één vergadering te organiseren.

2 MARITIEME LOGISTIEK: APEC EN C-MAT BEURZEN

2.1 Antwerp/Flanders Port Training Center (APEC)

De Vlaamse Partij (Departement internationaal Vlaanderen) biedt de Québecse Partij 12 beurzen voor de deelname aan de standaardseminaries georganiseerd door de *Antwerp/Flanders Port Training Center* (APEC) die plaatsvinden tijdens de duur van dit samenwerkingsprogramma.

De door de Québecse Partij voorgestelde kandidaten worden door APEC geselecteerd, rekening houdend met het profiel van de kandidaat, het aantal beschikbare cursusplaatsen en beurzen. De Vlaamse Partij neemt de inschrijvingskosten voor haar rekening. Alle andere kosten worden gedragen door de cursist of door de organisatie waarvoor hij/zij werkt.

De Québecse Partij zal het aanbod van deze beurzen (APEC) verspreiden via het secretariaat bevoegd voor maritieme zaken, het ministerie van Transport, en het ministerie van Economie, Innovatie en Export, dat zal instaan voor de contacten met de betrokken doelgroepen.

2.2 Center for Maritime and Air Transport Management (C-MAT)

De Vlaamse Partij (Departement internationaal Vlaanderen) biedt, voor academiejaar 2016-2017 en het academiejaar 2017-2018, de Québecse partij de mogelijkheid om 1 student per academiejaar een opleiding te laten volgen bij C-MAT onder de vorm van het “Master’s programme in Transport and Maritime Management” (MTMM) of een “Master’s programme in Transport and Maritime Economics” (MTME).

De door de Québecse partij voorgestelde kandidaten worden geselecteerd door C-MAT, rekening houdend met de inschrijvingsvoorwaarden en het aantal beschikbare beurzen. De Vlaamse Partij neemt een deel van de kosten voor de inschrijving en het verblijf voor haar rekening. Alle andere kosten worden gedragen door C-MAT en door de deelnemer of zijn/haar hoger onderwijsinstelling.

De Québecse Partij zal het aanbod van deze beurzen (C-MAT) verspreiden via het MEESR (het Ministerie van Onderwijs, Hoger Onderwijs en Onderzoek), dat zal instaan voor het contact met de universiteiten. Zij zullen de informatie verspreiden bij de universitaire doelgroepen.

3 HAVEN EN WATERBELEID

De Vlaamse Partij ziet verschillende mogelijkheden om de samenwerking met de Québecse Partij verder uit te diepen. In het bijzonder sinds de aanname van de Maritiem Strategie van de Québecse regering. Hierdoor kunnen verschillende synergiën gecreëerd worden tussen beiden, met name in de hieronder voorgestelde domeinen.

Investeren in haveninfrastructuur

De Vlaamse Partij is geïnteresseerd in het gezamenlijk onderzoeken van vragen die zich stellen omtrent optimaal investeren in haveninfrastructuur (PPS-constructies, leningen, subsidies, participaties,...), uitbouw van hinterlandinfrastructuur, het vergroten van de financieringscapaciteiten en -bereidheid van de private sector, de maritieme toegang en baggerwerken. Private Vlaamse bedrijven worden wereldwijd geconsulteerd omwille van hun expertise en knowhow omtrent het laatstgenoemde domein.

Logistieke hubs

Gezien de gedeelde ambitie wil de Vlaamse Partij kennis en *best practices* uitwisselen met de Québecse partner inzake de ontwikkeling van logistieke hubs om zo bij te dragen aan een ontwikkeling van de respectievelijke regio's tot internationale gateways. De focus ligt daarbij op logistieke ketens en gespecialiseerde diensten en technologie.

Shortsea shipping

In Vlaanderen is circa 50% van de maritieme trafieken in de havens van het type *shortsea shipping*. De Vlaamse Partij zet daarop sterk in op deze sector en tracht een volledig potentieel van *shortsea shipping* te ontwikkelen. Enerzijds bestaat al sinds 1998 een promotiebureau *shortsea shipping* dat volledig

gesubsidieerd is door de Vlaamse Overheid en dat de modus *shortsea shipping* bekend maakt en promoot. In 2015 ontwikkelde Vlaanderen evenzeer een langetermijnvisie *shortsea shipping* met een actieplan dat een 40-tal acties omvat om zodoende het volledige potentieel van *shortsea shipping* in Vlaanderen te realiseren met alle partners.

De Vlaamse Partij wil de mogelijkheid bekijken om kennis- en ervaringsuitwisseling met Québec over shortsea- ontwikkeling te realiseren.

Onderwijs

De Vlaamse Partij wenst verder in te zetten op een samenwerkingsverband tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Ze doet dit onder meer door beurzen te voorzien (supra, 2.1).

Klimaatverandering

De Vlaamse Partij en Québecse Partij trachten actief bij te dragen aan de strijd tegen klimaatverandering met de milieuvoordelen van maritiem transport. Ze doet dit door maritieme transport te ondersteunen als duurzame modus, de efficiëntie van het maritieme transport te verhogen, de binnenvaart te stimuleren, het gebruik van alternatieve duurzame energiebronnen. Vlaanderen heeft een sterke LNG-sector waardoor best practices kunnen uitgewisseld worden tussen beide Partijen.

Draagvlak havens

De nabijheid van havenactiviteiten enerzijds en kwalitatief wonen anderzijds vormt een uitdaging voor de Vlaamse havens. Aan de opbouw van het maatschappelijk draagvlak voor havens wordt veel aandacht besteed, door een volgehouden en voortdurende betrokkenheid, participatie en inspraak van de belanghebbenden. De Vlaamse Partij wenst graag samen te werken met de Québecse Partij om kennis en informatie uit te wisselen over het versterken van het maatschappelijke draagvlak voor havenactiviteiten.

3.1 Projecten 2016-2018

- «*Développement d'un projet de collaboration UQAR-ISMER/VLIZ*» met l'Institut des sciences de la mer de Rimouski (ISMER) het Vlaams Instituut van de Zee (VLIZ)
- «*Interaction bactéries-laminaires appliquées à l'algoculture*» met Merinov en de Universiteit van Gent (UGent)

4 WETENSCHAP, ONDERZOEK EN INNOVATIE

4.1 Algemeen

Een Québecse delegatie, onder leiding van minister Jean D'Amour, werd in Antwerpen, Zeebrugge, Oostende en Gent ontvangen op dinsdag 22 en woensdag 23 september 2015. De Vlaamse ministers Ben Weyts en Philippe Muyters waren eveneens aanwezig tijdens dit bezoek. Gelijklopend met het ministeriële bezoek hebben wetenschappelijke managers en openbare ambtenaren uit Québec de banden met Vlaamse instellingen versterkt. Deze ontmoetingen concentreerden zich op de maritieme sector en mariene wetenschappen, dit naar aanleiding van de onlangs aangenomen Québecse maritieme strategie.

Vlaanderen geniet een excellente maritieme reputatie en beschikt over de gevraagde *knowhow* en expertise.

Op het gebied van bilaterale samenwerking, zullen beide Partijen wederzijds voordelige uitwisselingen en samenwerking met betrekking tot wetenschap en technologische innovatie aanmoedigen. Geschikte gelegenheden voor contacten tussen wetenschappelijke instellingen, bedrijven, universiteiten en overheden, belast met wetenschap en technologische innovatiebeleid, zullen worden gezocht.

De Vlaamse Partij wenst de projecten te financieren via reguliere financieringskanalen, in het bijzonder binnen het samenwerkingsakkoord FWO-FRQ volgens de daarin gestipuleerde modaliteiten.

Beide Partijen zijn bereid te onderzoeken op welke wijze ze hun samenwerking in het kader van de Europese onderzoeksruimte, zowel op het gebied van onderzoek, wetenschap en innovatie, verder kunnen optimaliseren voor de periode 2016-2018.

Met betrekking tot multilaterale samenwerking, streven beide Partijen naar gezamenlijke deelname van onderzoekers in de Europese programma's (*Horizon 2020, Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises, European Strategy Forum on Research Infrastructures, Joint Programming Initiatives,...*) voor onderzoek en ontwikkeling.

4.2 VLIZ – ISMER

Tijdens het hierboven vermelde ministeriële bezoek in september 2015, werd op 23 september 2015 een memorandum van overeenstemming tussen het Vlaams Instituut van de Zee (VLIZ) en l'Institut de la Mer te Rimouski, Québec (ISMER) ondertekend.

Het VLIZ en ISMER onderschrijven de aanwezige gemeenschappelijk belangen waardoor een uitwisseling van expertise en deskundigen ten goede zal komen aan beide instituten. Uitwisseling van professoren en wetenschappelijk personeel, studentenuitwisseling, gezamenlijke onderzoeksprojecten, trainingsprogramma's of subsidieaanvragen, toegang tot elkaars onderzoekinfrastructuur en de organisatie van conferenties kunnen deel uitmaken van deze samenwerking. De MoU is vijf jaar geldig. Een wetenschappelijk programma zal door de twee onderzoeksinstituten in de volgende maanden worden samengesteld.

Het Vlaamse Instituut van de Zee toont haar interesse in de manier waarop l'Institut de la Mer te Rimouski een rol zal spelen binnen de Québecse Maritieme Strategie. Bovenal is zij ten eerste geïnteresseerd in de manier waarop de maritieme strategie zal werken, alsook hoe de input die gegeven werd door onderzoekers een invloed zal hebben op de Québecse economie. Deze informatie is zeer waardevol voor de Vlaamse partij aangezien gelijkaardige “blue growth” initiatieven ook in overweging worden genomen in Vlaanderen en Europa. De Vlaamse partij meent dat de recent ondertekende MoU een nieuwe samenwerking zal aanmoedigen tussen de betrokken Partijen.

De Vlaamse Partij tracht haar maritiem wetenschappelijke activiteiten optimaal in te sluiten in de Europese Strategie door het ‘Joint Programming Initiative Healthy and Productive Seas and Oceans’ (JPI Oceans) actief te ondersteunen. Dit uit zich door de aanwezigheid van een detachering door het VLIZ. De Vlaamse Partij is bereid te bekijken op welke manier er binnen het kader van JPI Oceans kan worden samengewerkt

met partners uit Québec. Het opstarten van gezamenlijke onderzoeksprogramma's of specifieke onderzoeksactiviteiten zouden hierbij tot de mogelijkheid gerekend kunnen worden.

4.3 Onderzoek

In Vlaanderen hebben onderzoekers uit Québec de mogelijkheid om bij het FWO kans te maken om een doctoraatmandaat op te nemen indien zij een basisdiploma hebben behaald in één van de lidstaten van de EU, de EER of Zwitserland. De beurs is open voor alle disciplines en dekt eveneens de sociale zekerheid.¹

Ook staan de FWO postdoctorale mandaten open voor onderzoekers uit Québec. Het is ook open voor alle disciplines en het biedt een arbeidscontract inclusief sociale zekerheidsbescherming.²

Ook het programma INCOMING [PEGASUS]² (MSCA mandaat) van het FWO omvat postdoctorale mandaten. Het staat open voor onderzoekers uit Québec, is open voor alle disciplines en biedt een arbeidscontract inclusief sociale zekerheidsbescherming.³

In Québec, financiert het MEESR een beursprogramma voor buitenlandse studenten, toegankelijk voor alle landen, waaronder Vlaamse studenten (PBEEE - *programme de bourses d'excellence pour étudiants étrangers*). Het doel van het PBEEE is het ondersteunen van de internationalisering van onderzoeksactiviteiten in het hoger onderwijs van Québec, het aantrekken van de beste onderzoekers en beste buitenlandse studenten en het bevorderen van de waaier aan Québecse universiteiten en de college – centra voor technologietransfer (CCTT - *centres collégiaux de transfert de technologie*).

Het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek van Québec – Natuur en technologie (FRQNT) is door het MEESR aangeduid verantwoordelijk voor het beheer van dit programma. Deze beurzen zijn bestemd voor buitenlandse studenten en onderzoekers in alle onderzoeksdomeinen (gezondheid, humane en sociale wetenschappen, kunst en letteren, en natuur – en ingenieurswetenschappen), geselecteerd door een Québecse universiteit, die een studie of een onderzoeksactiviteit in Québec wensen te starten.

Het programma heeft drie onderdelen: beurzen voor onderzoeksdoctoraten (25 000 CAN \$), beurzen voor postdoctorale stages (35 000 CAN \$), en beurzen voor korte verblijf beurzen voor onderzoek (3 000 CAN \$ per maand, voor maximum 4 maanden). Bovenop de beurs die dit programma biedt, worden alle beursgerechtigden vrijgesteld van verhoogde collegegeld van toepassing op buitenlandse studenten, alsook wordt de ziekteverzekering aangeboden door de *Régie de l'assurance maladie* van Québec.

Het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek van Québec – maatschappij en cultuur (FRQSC) biedt een programma aan ter financiële steun van de beste buitenlandse kandidaten voor doctoraatsonderzoek in Québec in de sociale- en humane wetenschappen, kunsten en letteren. De jaarlijkse waarde van de doctoraatsbeurs voor onderzoek voor buitenlandse studenten is 20 000 CAD \$. Binnen de subsidieperiode, kan een beursstudent negen sessies of 36 maanden, een beurs verkrijgen voor een maximum van negen uitbetalingen ter waarde van een totaal van 60 000 CAN \$.

¹ <http://www.fwo.be/en/fellowships-funding/phd-fellowships/phd-fellowship/>

² De voorwaarden vindt men hier: <http://www.fwo.be/en/fellowships-funding/postdoctoral-fellowships/postdoctoral-fellowship/>

³ [http://www.fwo.be/en/fellowships-funding/postdoctoral-fellowships/\[pegasus\]²-marie-skłodowska-curie-fellowships/incoming-\[pegasus\]²-marie-skłodowska-curie-fellowships/](http://www.fwo.be/en/fellowships-funding/postdoctoral-fellowships/[pegasus]²-marie-skłodowska-curie-fellowships/incoming-[pegasus]²-marie-skłodowska-curie-fellowships/)

Voorts heeft FRQNT een beursprogramma voor onderzoeksdoctoraten voor buitenlandse studenten ter financiële steun van de beste buitenlandse kandidaten in de natuurwetenschappen, mathematische wetenschappen en ingenieurswetenschappen. De jaarlijkse waarde van het doctoraatsbeurs voor onderzoek voor buitenlandse studenten is 20 000 CAD \$. Binnen de subsidieperiode, kan een beursstudent negen sessies of 36 maanden, een beurs verkrijgen voor een maximum van negen betalingen ter waarde van een totaal van 60 000 CAN \$.

4.4 FWO-FRQ

De bilaterale relaties inzake onderzoek tussen de Vlaamse en Québecse partners verlopen reeds verschillende jaren op een vlotte manier. Na de succesvolle voorgaande projecten werd in maart 2013 besloten om een nieuw overkoepelend akkoord af te sluiten, alsook startte de voorbereidingen voor een projectoproep. Deze oproep werd begin februari 2015 gelanceerd met 15 mei 2015 als deadline. Dit waren de prioritaire thema's bij de projectoproep:

- demografische veranderingen, veroudering en welzijn
- duurzame ontwikkeling
- zee- & binnenscheepvaartbeheer/ -valorisatie
- natuurlijke hulpbronnen: bosbouw, mijnbouw, energie en voedselproductie
- Ontwikkeling van het Noorden
- kleine en middelgrote ondernemingen

Voor deze tweejaarlijkse projecten voorziet het FWO een budget van 300.000€ per jaar en du FRQ een budget van 400.000CAD per jaar.

Van de 35 ingediende aanvragen werden er 28 ontvankelijk bevonden. Op 25 november heeft een gezamenlijk evaluatie panel via videoconferentie de projecten doorgelicht en geselecteerd. Er zijn vijf (5) projecten geselecteerd die op 1 januari 2016 van start zullen gaan. Tijdens de tussentijdse evaluatie in 2017, georganiseerd door de Québecse partij, zal een stand van zaken worden gepresenteerd.

In het kader van de FWO-FRQ samenwerking bestaat de mogelijkheid om binnen de toegekende projecten onderzoekers (waaronder PhD studenten) uit te wisselen.

4.5 Projecten 2016 – 2018

- *“PCSK9: anticorps simple chaîne & maladies cardiovasculaires”* met Cellulaire en Moleculaire Immunologie, Vrije Universiteit Brussel (VUB), en Institut de Recherches Cliniques de Montréal (IRCM)
- *“Modulation du microbiote intestinal pour vieillir en santé”* met LABMET, Universiteit Gent en Université Laval
- *“Crowdfunding, pierre angulaire de l'entrepreneuriat de proximité”* met de Katholieke Universiteit Leuven-Limburg en Université du Québec à Rimouski (UQAR) (niet aanvaard voor 2016, herevalueren in 2017)

- “Télé-détection optimisée de TSM dans les eaux turbides– ORSAT” met VITO en Université du Québec à Rimouski (UQAR)

5 MILIEU, NATUUR, KLIMAAT EN ENERGIE

5.1 Leefmilieu, natuur en energie

De Partijen kunnen gezamenlijke projecten en activiteiten ondernemen die betrekking hebben op het domein van natuur, milieu, energie, inclusief klimaatverandering, waarbij in eerste instantie de volgende zaken zullen worden behandeld:

- Beleid en regelgeving inzake milieu, natuur en energie, met inbegrip van het klimaat en de uitvoering ervan met betrekking tot klimaatverandering, waarvoor zowel mitigerende initiatieven als adaptatiemaatregelen overwogen kunnen worden;
- Het opvolgen, voorkomen en verminderen van milieu- effecten en -schade, inclusief voor de volksgezondheid, gegevensuitwisseling betreffende humane biomonitoring behoort tot de mogelijkheid van de samenwerkingsmodaliteiten;
- De behandeling van afvalwater, inclusief waterkwaliteit van rivieren en kustzonebeheer;
- Verwerking van huishoudelijk afval en bodemsanering inclusief duurzaam materiaalbeheer. In dit kader kunnen experts uitgenodigd worden om knowhow, informatie en expertise uit te wisselen;
- Behoud van natuur en biodiversiteit en een duurzaam bosbeheer;
- Het promoten van de ontwikkeling en omschakeling naar milieuvriendelijke technologieën en technologieën die gericht zijn op hernieuwbare energie.

5.2 Projecten 2016 - 2018

- “*Améliorer la qualité des eaux impactées par la population*” met Universiteit Gent en Université du Québec à Montréal (UQAM)
- “*Cartographie isotopique de l'eau urbaine-Montréal, Bruxelles*” met Earth System Science group, Vrije Universiteit Brussel (VUB) en Centre de recherche en géochimie et géodynamique (GEOTOP)
- “*Etats fédérés et négociations climatique internationales*” met Katholieke Universiteit Leuven (KUL) en Université de Sherbrooke
- “*PERles d'O Projet Environnemental de Récolte des dérivés*” met Waste Free Oceans (WFO) en Merinov

6 ECONOMIE

Beide Partijen hechten belang aan de versterking en bevordering van de handelsbetrekkingen tussen Vlaanderen en Québec. Tijdens de periode 2013-2015 kunnen we stellen dat er een duidelijke progressie was van deze handelsbetrekkingen. De banden zullen zich enkel versterken in de komende jaren gezien de synergiën die gecreëerd kunnen worden ter implementatie van de Québecse maritieme strategie. Daarom zullen beide Partijen informatie blijven uitwisselen over zakelijke en investeringsmogelijkheden. Ad hoc en op verzoek van de andere Partij, zullen ze ook informatie uitwisselen over de eigen markt en sectoren, nuttige contacten, ervaringen en kennis betreffende de bevordering van internationaal ondernemen.

Beide Partijen uiten hun bereidheid om te zoeken naar mogelijkheden om hun samenwerking te optimaliseren, dit in het OESO kader van het Agentschap Innoveren en Ondernemen voor het uitlijnen en uitvoeren van het ondernemerschapsbeleid.

FIT en het MEIE zullen hun commerciële samenwerking voortzetten. Waarbij tot de mogelijkheid behoort:

- De uitwisseling van profielen op handelsbeurzen in Europa en Noord-Amerika. In dat opzicht uit de Québecse Partij de wens om actief een B2B te kunnen ondersteunen op de beurs Bio San Francisco, voorjaar juni 2016;
- De promotie van het evenement *Knowledge for growth* en de mogelijkheid om enkele Québecse ondernemingen aan de editie 2017 te laten deelnemen. Een adviseur van de Algemene Afvaardiging van Québec zal overigens aanwezig zijn voor de editie 2016.

Beide Partijen zullen wederzijds voordelige uitwisselingen en samenwerking stimuleren in het ondernemerschapsbeleid. Ze zullen trachten geschikte gelegenheden te zoeken voor contacten tussen wetenschappelijke instituten, bedrijven, universiteiten en administraties die actief zijn in het ondernemerschapsbeleid.

De voorwaarden van samenwerking binnen het ondernemerschapsbeleid kunnen worden uitgebreid naar een onafhankelijk protocol, indien beide Partijen een akkoord hieromtrent bereiken.

Voor zover het multilaterale samenwerking betreft, zullen beide Partijen streven naar een gezamenlijke deelname van onderzoekers aan initiatieven binnen het ondernemersveld die gefinancierd zullen worden door regionale, nationale, Europese of andere subsidiebronnen (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), COSME, Horizon 2020,...) naargelang wat gepast wordt geacht.

Voor Vlaanderen zal het bovenstaande worden gerealiseerd door Flanders Investment & Trade (FIT). Voor Québec zal dit worden gerealiseerd door Export Quebec en Investissement Québec. FIT zal actief binnen haar logistiek netwerk in Québec de APEC seminars promoten die ter beschikking worden gesteld door het Departement internationaal Vlaanderen (zie supra 2.1).

Flanders Investment & Trade organiseert een commerciële zending "Start2Export2Canada" in het najaar van 2016 (eerste week van oktober) waarbij B2B activiteiten in Montreal, in Sherbrooke alsook in Québec op het programma staan. Dit is een gezamenlijk traject van FIT en VOKA. FIT vraagt hierbij aan de Québecse partner, MEIE, om deze missie actief te promoten bij de Québecse ondernemers. De samenwerkingsmodaliteiten zullen verder worden bekeken.

Het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) organiseert jaarlijks een Vlaamse groenten- en fruitstand op de CPMA beurs. Deze reizende beurs vindt om de 4 jaar plaats in Québec (Montréal) met

de volgende editie in Montréal wellicht pas in 2019. Daarnaast wordt door de verschillende agrovoedingssectoren die VLAM bundelt, bekeken welke activiteiten in Québec in overweging kunnen genomen worden. VLAM contacteert voor deze activiteiten Flanders Investment and Trade voor de ondersteuning ter plaatse

7 BINNENLANDS BESTUUR

In navolging van het ministeriële bezoek van Minister van Publieke Veiligheid, mevrouw Lise Thériault, en de directeur van het recent opgerichte *Centre de prévention de la radicalisation menant à la violence* (CPRMV), dhr. Herman Deparice-Okomba, uiten beide Partijen de intentie om deze uitwisseling van goede praktijken, kennis en informatie voort te zetten. Beide Partijen komen overeen om verder contact te houden en elkaar op de hoogte te brengen van de beleidswijzigingen en evaluaties van het gevoerde beleid wanneer deze uitgevoerd worden.

7.1 Project 2016-2018

- “*Québec – Vilvoorde : les défis de la prévention de la radicalisation*” met Stad Vilvoorde en Centre de prévention de la radicalisation menant à la violence (CPRMV)

8 ONDERWIJS

8.1 Beurzen

De Vlaamse Partij biedt via het Master Mind Scholarship Programma, beurzen aan studenten uit Québec voor Master studies aan Vlaamse hoger onderwijsinstellingen. Het beursaanbod wordt op het einde van het jaar meegedeeld waarbij de deadline in het voorjaar valt.⁴

De Vlaamse Partij biedt daarnaast ook zomerbeurzen Nederlandse Taal en Cultuur aan. Québecse studenten en leerkrachten van de Nederlandse taal zijn welkom om deel te nemen aan de zomercursussen te Gent. Kandidaten moeten een gemiddelde kennis (B1 niveau) van het Nederlands kunnen aantonen. De kosten voor deelname worden volledig door de *Nederlandse Taalunie* gedekt, meer bepaald de kosten voor de lessen, de huisvesting, de maaltijden, de excursies, de culturele avonden en de toegang tot musea en andere bezienswaardigheden die worden bezocht als onderdeel van de excursies. Enkel de reiskosten naar Gent/Zeist en persoonlijke uitgaven tijdens het verblijf zijn ten laste van de deelnemers.⁵

De Québecse Partij biedt tien vrijstellingen van inschrijvingsgelden per jaar aan Vlaamse studenten die aan universiteiten in Québec gaan studeren.

- Een vrijstelling wordt aan een Vlaamse student toegekend waardoor deze een vereffening van de schoolkosten bekommt, dezelfde als Canadese studenten niet-residerend in Québec. Op deze manier kunnen zij voltijdse studies volgen in een studieprogramma dat leidt tot een universitair bachelor diploma in een Québecse onderwijsinstelling van universitair niveau.

---

⁴ <http://www.studyinlanders.be/en/scholarship-programmes/master-mind-scholarships/>

⁵ Meer informatie over de zomercursus zijn te vinden op de website van de *Nederlandse Taalunie* : <http://taalunieversum.org/inhoud/dutch-worldwide/summer-courses-dutch>

- Er worden zes vrijstellingen toegekend aan Vlaamse Studenten die ingeschreven zijn in een Master studieprogramma in een Québecse onderwijsinstelling van universitair niveau.
- Voor studenten die een doctoraatstudie volgen, worden er drie vrijstellingen voorzien. Deze vrijstellingen houden in dat Vlaamse studenten.

De Partijen komen overeen om tijdens de tussentijdse evaluatie de mogelijkheid om een akkoord voor vijf jaar af te sluiten inzake Hoger Onderwijs met het doel de ondersteunende maatregelen aan elkaar, te herevalueren.

8.2 Samenwerking en kennisuitwisseling

De Vlaamse Partij staat open voor de mogelijkheid van kennis- en informatie-uitwisseling en het delen van goede praktijken uit binnen verder genoemde domeinen: kwaliteitszorg voor alle niveaus van onderwijs, onderwijs aan anderstalige nieuwkomers en taalonderwijs (CLIL- *Content and Language Integrated Learning*) en de samenwerking onderwijs/bedrijfsleven.

9 CULTUUR

9.1 Cultuurbeleid

In navolging van de ministeriële ontmoetingen die plaatsvonden begin 2015, is de Vlaamse Partij bereid tot een verdere kennisdeling omtrent digitalisering van archieven en uit de intentie tot beleidsdialoog- en uitwisseling met de Québecse Partij.

9.2 Culturele initiatieven

De Vlaamse Partij wil de aandacht vestigen op de mogelijkheid voor Québecse artiesten, auteurs en vertalers om deel te nemen aan de verblijfsprogramma's van volgende organisaties (deelnemers moeten voldoen aan de opgestelde criteria en de selectie doorstaan):

- het Frans Masereel Centrum in Kasterlee biedt verblijven aan voor grafische artiesten (www.fransmasereelcentrum.be);
- Passa Porta biedt verblijven aan in Brussel en Vollezele voor schrijvers en vertalers (www.passaporta.be);

Een project werd ingediend tussen Passa Porta en UNEQ waarbij er een wederkerige uitwisseling van schrijvers mogelijk wordt gemaakt. Dit is een voorzetting van het vorige programma.

- het Vlaams Literatuurfonds biedt verblijven aan voor vertalers in het Vertalershuis te Antwerpen (www.fondsvoordeletteren.be).

9.3 Project 2016-2018

- «*Uitwisseling schrijfresidenties Québec-Vlaanderen* » met de Unie van schrijfsters en schrijvers van Québec (l'Union des écrivaines et écrivains du Québec (UNEQ)) en Passa Porta.

10 WELZIJN EN PUBLIEKE GEZONDHEID

10.1 Vlaams Agentschap Kind en Gezin

Het Vlaams Agentschap Kind en Gezin is bereid om informatie, kennis, ervaringen, documentatie en/of hulpmiddelen uit te wisselen:

- op het gebied van de preventieve gezondheidszorg;
- over het welzijn van jonge kinderen;
- op het gebied van kinderopvang en de betreffende doelgroepen en sociaal kwetsbare gezinnen.

Meer in het bijzonder, kan het Vlaamse Agentschap Kind en Gezin informatie, ervaringen en documentatie over de organisatie en regulering van kinderopvang in Vlaanderen en Brussel aanbieden.

Het Vlaamse Agentschap Kind en Gezin kan informatie over de organisatie van geïntegreerde eerste kinderjaren, preventieve zorg (familie centra) en hulpprogramma's aanbieden met betrekking tot onveilige kinderartikelen, *webcourses* (bijvoorbeeld over borstvoeding), pictografisch materiaal, materiaal over de ontwikkeling van het kind, familiale steunverleners, vaccinatie, ervaring in vroege oog- of gehoorscreening, enz.

De uitwisseling van de bovenstaande genoemde onderwerpen kunnen worden gerealiseerd via verschillende communicatiekanalen, zoals met een wederzijds uitwisselingsbezoek. Beide Partijen onderzoeken mogelijkheden om de samenwerking te versterken in het kader van zorgpaden.

10.2 Project 2016-2018

- "*Application et développement des expertises en périnatalité*" met Kind en Gezin en Université Laval

11 FINANCIËLE BEPALINGEN

De Partijen komen de onderstaande algemene en financiële afspraken en bepalingen overeen:

Alle activiteiten en uitwisselingen vermeld in dit samenwerkingsprogramma zullen uitgevoerd worden binnen grenzen van de financiële mogelijkheden van beide Partijen.

- Alle activiteiten en uitwisselingen vermeld in dit samenwerkingsprogramma sluiten geen andere initiatieven of bezoeken die werden voorgesteld of afgesproken door beide Partijen via diplomatieke kanalen of door rechtstreeks wederzijdse toestemming.
- Beide overheden zijn vrij om ook specifieke bijkomende projecten te subsidiëren.

Voor andere condities moet er op individuele basis een overeenstemming zijn tussen beide Partijen.

12 CONCLUSIE

Het werkprogramma van de 14de Vaste Gemengde Commissie Vlaanderen – Québec is geldig tot december 2018. De bijgaande projectelementen maken er integraal deel van uit, maar sluiten geen ander initiatief en/of professioneel bezoek uit.

Beide Partijen bereiken een akkoord over de voorwaarden van elk onderdeel in het samenwerkingsprogramma via diplomatieke kanalen. Alle geschillen betreffende de interpretatie of de uitvoering van dit samenwerkingsprogramma worden beslecht door middel van vriendschappelijke onderhandeling tussen de Partijen. De Partijen binden zich ertoe om een vergadering te organiseren over het functioneren van het werkprogramma indien één van de Partijen dit uitdrukkelijk vraagt.

Beide Partijen zijn akkoord dat de tussentijdse evaluatie van het 14de samenwerkingsprogramma in 2017 wordt georganiseerd en dat de volgende Vaste Gemengde Commissie tijdens de tweede helft van 2018 wordt gehouden.

Ondertekend in twee originele exemplaren in het Nederlands en Frans.

Voor de Vlaamse Regering,

In Brussel 22/01/2016

Koen Verlaeckt
Secretaris-generaal
Departement internationaal Vlaanderen

Voor de Gouvernement du Québec,

In Québec 09/02/16

Michel Lafleur
Adjunct Onderminister
Ministère des Relations internationales et de
la Francophonie

BIJLAGE

Dit document is opgesteld ter samenvatting van de projecten die reeds uitgevoerd werden tijdens de periode 2013-2015. De input hiervoor komt gedeeltelijk uit de tussentijdse evaluatie van de 13de samenwerkingsovereenkomst die plaatsvond op 4 maart 2015, alsook uit elementen die werden aangebracht door beide partijen (bezoeken van Vlaamse of Québecse partijen in het kader van de overeenkomst).

OVERZICHT PROJECTEN 2013-2015
LOGISTIEK, HAVEN EN WATERBELEID
<ul style="list-style-type: none">
- <u>Project 13.701</u>: IILM en APEC : delen van praktijkervaringen in logistiek en transport
- Haven van Montréal en Haven van Antwerpen hebben een Memorandum of Understanding ondertekend. In september 2015 werd de vernieuwing van deze MoU aangekondigd. In het kader van een missie naar Montréal in 2016 zal de nieuwe MoU worden ondertekend.
- In september 2015 bezocht Minister voor Transport en Implementatie van de Maritieme Strategie, Jean D'Amour, de havens van Zeebrugge en Gent.
MILIEU EN KLIMAAT
<ul style="list-style-type: none">
- In juni 2015 vond een ontmoeting plaats tussen het Departement LNE, RWO, en VMM en Caroline Larrivée, diensthoofd – “Vulnérabilité, impact & adaptation”, van OURANOS, Québec, om het Vlaamse en Québecse beleid inzake adaptatie te bespreken.
WETENSCHAP, INNOVATIE EN ONDERZOEK
<ul style="list-style-type: none">
- FRQ-FWO: Ontmoeting in januari 2014 tussen Mr. Rémi Quirion en Mevrouw Elisabeth Monard in navolging van het in 2013 ondertekende samenwerkingsverdrag. De ontmoeting leidde er in 2015 toe dat er een nieuwe projectoproep werd gelanceerd.
- Mr. Jean Belzile werd uitgenodigd voor het Flanders Visitors Programme waarvan het thema “Innovatie” was.
- Minister Philippe Muyters heeft Minister Jean D'Amour en adjunct onderminister Mr. Jean Belzile bezocht in Québec in mei 2015.
- Memorandum of Understanding tussen ISMER en het VLIZ werd ondertekend tijdens de missie van Minister D'Amour in september 2015.
- <u>Project 13.301</u>: Structuur en stabiliteit van nanomedische behandelingen, KUL – McGill, project niet van start gegaan wegens gebrek van financiële middelen

- Project 13.302: LITUS : Ecole Nationale d'aérotechniques en Vlaamse Luchtvaartopleidingscentrum, samenwerking ter ontwikkeling van een drone
- Project 13.303: MMID : CREER (Ecole polytechnique de Montréal)– ESAT TELEMIC (KUL), milimetrische frequentie identificatiesystemen. Drietal bezoek van de Québecse partner aan Leuven.

ECONOMIE

- Multisectoriële missie van FIT naar Québec in april 2014 waarbij er zestien bedrijven deelnamen
- Aanwezigheid bij Americana 2013 en 2015 door FIT

BINNENLANDS BESTUUR

- Project 13.501: Evaluatie van de inburgeringsdiensten in Vlaanderen en Québec via drie videoconferenties
- Ministeriële ontmoetingen omtrent radicalisering (maart 2015)
  - o Minister-President Geert Bourgeois van Vlaanderen ontmoette Lise Thériault
  - o Minister Thériault ontmoette de burgemeesters van de stad Vilvoorde en Antwerpen
- Bezoek van de Québecse directeur, Mr. Herman Deparice-Okomba, van het CPRMV aan de Stad Antwerpen en Vilvoorde. (oktober 2015)

ONDERWIJS

- Project 13.201: Programme Olyfran : stages in didactiek van de Franse taal voor Vlaamse leerkrachten
- Project 13.202: EVC-beleid (erkenning van acquis en competenties) : binnen dit kader hebben twee Vlaamse ambtenaren het programma bezochten in mei 2014 en een ambtenaar van het Ministerie van Onderwijs, Hoger Onderwijs en Onderzoek heeft een bezoek aan Vlaanderen gebracht in 2015.

HOGER ONDERWIJS

- 10 vrijstellingen van inschrijvingsgeld voor Vlaamse studenten die in Québec gaan studeren. 6 beurzen zijn aangeboden in de herfst van 2013, 4 in de winter van 2014, 3 in de herfst van 2014, en nog eens 4 in de herfst van 2015. De Vlaamse partij heeft tijdens de periode van 2013-2015 vijf beurzen aan Québecse studenten geboden.

- Project 13.801: Gezamenlijk werkcollege over jongeren uit religieuze en ethische minderheden (UdeM en KUL). Binnen dit kader was er een seminarie in Leuven in maart 2013 en een pre-conferentie van de IAMCR- conferentie te Montréal.

CULTUUR

- Project 13.101: Uitwisseling van Québecse schrijvers naar Vlaanderen
  - o Passa Porta
  - o Villa Hellebosch : 29/9-27/10/2014
- Erik Vlamincx in Montréal bij Studio Rigaud 2-30/9/2014
- Chantal Neveu genoot een verblijf in Villa Hellebosch 29/9-27/10/2014
- Project 13.102: Engramme – Frans Masereel Centrum : residentie van gravure-artisten beëindigd in 2013
- Ontmoeting onderminister van Cultuur van Québec, Mevr. Barcelo, en Mevr. Savelkoul, raadgever Kabinet Gatz in November 2014. In navolging ontmoette de Minister van Cultuur Mevr. David en Mr. Gatz elkaar in februari 2015
- Filmfestival Montréal
  - o 2015: 8 Vlaamse films geselecteerd
  - o 2014: 4 Vlaamse films geselecteerd
  - o 2013: 7 Vlaamse films geselecteerd
- Aanstelling van Vlaamse Curator Philippe Pirotte voor de Biënnale van Montréal in 2016
- Aanwezigheid van Québecse artiesten (dans, circus, muziek) op Vlaamse podia
- Festival Transamérique: aanwezigheid van een tiental Vlaamse programmatoren
- Alain Platel, Vlaams Choreograaf en regisseur, heeft de “Grand Prix de la Dance” van Montréal gewonnen.